

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Véres sztrájkok.

— július 1.

(gr.) Valami rettenetes balvégtet nehezedett erre a szerencsétlen nemzetre. Nem elég, hogy politikai válságokkal kell megküzdenie, de ime, véres harcok folynak ott, ahol Isten áldását kellene beakarítani a jó anyaföld terített asztaláról. Megkezdődtek az arató-sztrájkok, a munkásnép megszegi a megkötött szerződéseket, a munkaadók mereven ragaszkodnak jogaikhoz. Kiegyenlítő szeretet nem vegyül az alkudozók közé, hanem erőszak. Következik előbb a munkások, aztán a fegyverekkel közbelépő hatalom részéről való erőszak, míg végre ama jobb sorsra érdemes magyar ember élete bánja a szerencsétlen forrongást. Szinte fényezésnek látszik, hogy sajtónk egész oldalakat tölt meg az orosz forrongások hírével, a mikor magunknak is részünk van véres jelenetekben.

Magát a vidéket, különösen pedig a Dunántul folyó zendülések képét röviden kapjuk az itt következő híradásban.

„A dunántuli aratósztrájk. Az aratók sztrájkja egyre nagyobb mérvet ölt. A tamási, dombóvári, igali, simonytornyai és gyónki járásokban valóságos ostromállapot van. Tamási elüljárósága ma újra négy század gyalogságot, két század lovasságot és ötven csendőrt kért. A Simon-majorban ma nagy vérengzések történtek. Hét csendőrt két oldalról rálőtt a sztrájkolókra. Döme József és Bajmusz Lajos aratók életveszélyesen megsebesültek, az előbbi már behalt sebeibe. Később újabb vérengzésekről jöttek hírek; állítólag huszonöt halott van. A nép rettenetes nyomorban van; az emberek valóságban éheznek. Kistava pusztán hónapok óta nem láttak húst, zsírt. A napszám ötven, meg harminc krajcár. A bérlők: Bischitz János, Strasser Zsigmond és Henrik, Deutsch Zsigmond, Weisz, Honig és Hirsch nem engednek. A népet százankint hajtják be a szolgabíróhoz. Julius 2-ára a főszolgabíró gazdasági gyűlést hívott össze, de addig minden rend fölfordul. Eddig 1340 kiegészítő munkás érkezett Szentestől, Orosházáról, Mezőhegyesről és Kövesdől. Ezek nagyobbára tótok és oláhok s katonaság és csendőrség fedezete alatt állottak munkába. Az aratók fegyelmeztetve nézik a jövevényeket és féltik, hogy meg fogják támadni őket. A gazdaságok olyanok, mint a csatatér. Szabadon legelő ménesek, őrizetlen sertécsordák jelzik az anyagi pusztulást és romlást. Újabb és újabb legyveres segítséget várnak.”

Ez elég szomorú és e mellett érthető történet. Elvárjuk — a tanulság teljességének kedvéért — a „Magyarország” magyarázatát, a mely a politika nagy válságával hozza kapcsolatba az eseményeket.

„Ellenzéki körökben — írja az idézett lap — napok óta lappang s most már a bizonyosság erejével kezd hatni az a gyanu, hogy azok a sztrájkmozgalmak, amelyek még eddig nem tapasztalt arányokat öltöttek s különösen a mezőgazdasági munkások mozgalmak és a dühösségig felkocogott izgalma szoros kapcsolatban áll a válsággal. Napról napra szembetűnőbbé lesz, hogy a munkásokat titkos emisszáriusok bujtogatják. Magyarán mondva, a kamarilla kezét látják ebben a gonosz munkában, a melynek az a célja, hogy egyfelől bajba keverje és ezzel a nemzeti ügyvel való foglalkozástól elvonja a középosztályt, másfelől széttagolja, egymással szemközt állítsa a nemzeti erő egyes részeit és így tegye lehetetlenné a közös ellenség ellen folytatott nemzeti küzdelem egységét.”

Nagyon egyoldalú magyarázat bizony ez is, az is. Tudjuk, hogy lelketlen izgatók bujtogatják a gyanutlan munkásnépet, mert a nép lelkének lázongó heve mellett sütik meg a pecsenyéjüket. Azt is elhiszszük, hogy a kamarilla szívesen látja Magyarország mindenféle zavarát, huzavonását.

De vajon termő talajra találnának-e a népbolondítók csalásai, sikerrel zaklathatnák-e föl a lelkeket a kamarilla bármely mesterkedése, ha Magyarországon testi, lelki, szellemi és erkölcsi jólétnek örvendő nép laknék, ha a népet nem szolgáltattuk volna ki a hivatalnoki basaskodásnak, az uzsora garázdálkodásának és minden galádságnak, a mely a nép véres verejtékéből hizlalódott kövérré. Emlékezzünk csak a ruténmentés munkájára, a mikor azért nem lehetett teljes erővel föllépni a bevándorolt szipolyok ellen, mert azt hazudták, hogy ez a szabadelvűség dogmáiba ütközött volna! Az állam, a társadalom nem törődött a szegény emberrel, pártfogásukba vették a hazátlan „vezérek” és az uzsorások. A mi lelkünkön szárad a félrevezetett népkiontott vére és lelkünkön száradnak amaz erkölcsi pusztítások, melyet a hazátlan és vallástalan szocializmus követett el szerencsétlen véreink között. Egyet a haláiba, a másikat Amerikába üztük. Nem vagyunk méltók mi, a kik a társadalom művelt osztályához tartozunk, arra, hogy jólétünk van, hogy képzettségre tettünk szert, ha ezen előnyeinket nem használták fel szerencsétlen véreink megmentésére.

Akkor beszéljünk majd új és boldog korszakról, hogy ha majd elmondhatjuk, hogy szabad hazánkban boldog nemzet lakik és egy magyar sem vész el hazájára nézve vezetőinek vétkes közömbössége miatt!

A nagy válság.

— június 30.

Péter és Pál napja meghozta a nagy szenzációt. Báro Fejérváry Géza miniszterelnök tegnap reggel nyolc órakor Bécsbe utazott, hogy jelentést tegyen Ő felségének a politikai helyzetről.

A miniszterelnök utazásának híre gyorsan elterjedt politikai körökben és a legváltozatosabb kombinációkra adott tápot. — Koalíciós körökben az a nézet, hogy Fejérváry Géza báró egyrészt a svejci és a bulgáriai kereskedelmi szerződésekkel szemben követendő eljárásról, de főképen a béketárgyalások megkezdéséről tesz jelentést. — Kétségtelen dolog, hogy különösen a béketárgyalások kérdése bir nagy fontossággal s itt fordulat várható.

Állítólag udvari körökből jön az az értesülés, hogy a király az engedékenységre lépett s így nem valószínű, hogy a miniszterelnök zsebében számottevő engedményekkel már a közel napokban megkezdje a béketárgyalásokat.

Mint félhivatalosan jelentik, a miniszterelnök még tegnap este visszatért Budapestre. Más híre a tegnapi napon nincsen, de ez éppen elég, hogy mindenféle izgatott kíváncsisággal várják a legközelebbi fejleményeket.

Hogy a helyzetben valami változás fog beállani, arra enged következtetni a Bécsből érkező hír, hogy a király legközelebb Gödöllőre jön, még pedig Ischibe való elutazása előtt. A király jöveteléről Gödöllőn is tudnak mert azt a választ adták, hogy intézkedések történnék. A várkapitányság azt a rendeletet kapta, hogy július hó 2-ára a király lakosztálya rendben legyen és a gáztársaság is utasítást kapott, hogy a mondott napon indítsa meg a gyártást a palota számára.

Eszerint igen valószínű, hogy a király már vasárnap Gödöllőn lesz. — De miután azonban régi szokás, hogy a király lakosztályát a lejövetel előtt nyolc nappal már rendben és készen szokták tartani, feltehető, hogy Ő felsége második és tizedike között fog Gödöllőre jönni.

Budapestről jelenti tudósítónk: Fejérváry Géza báró Skerlesz Iván báró, titkára kíséretében délben érkezett Bécsbe. A miniszterelnök két órakor jelentkezett Ő felségénél kihallgatásra. A kihallgatás eredményéről kevés adat került nyilvánosságra. Politikai körökben azt hiszik, hogy ez a kihallgatás összefüggésben van Fejérvárynak a koalíció vezérével való tárgyalásával, a melyet a legközelebbi napokban akar

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi

cel.

S.

megkezdeni. Fejérváry Géza tegnap este visszatért Budapestre.

Késő éjjel kapjuk a hirt, hogy Fejérváry Géza levelet írt Kossuth Ferencnek. Ez hat nyilvánvalóan azt bizonyítja, hogy a generális a tegnapi audencián megbízást kapott a béketárgyalások bevezetésére. A koalíció vezérei, nevezetesen Kossuth Ferenc, Apponyi Albert, Rakovszky István, Andrássy Gyula, Thaly Kálmán, Bánffy Dezső báró, Zichy Aladár és Darányi Ignác vasárnap délután fognak Fejérváryval tárgyalni.

Politikai körökben elterjedt a hír, hogy Fejérváry nagy meglepetéseket hozott magával Bécsből. Hogy azonban e hírekből mi az igazság, az csak vasárnap fog kiderülni.

Közigazgatás szuronyok között?

— július 1.

Bent vagyunk tehát az abszolutizmus kelles közepében. Az ország minden részéből olyan ellentállásra való készülődés zajlik, amint csak alkotmányellenes elnyomtatás provokálhat.

Annak az álláspontnak, a mely a törvényhatóságok önkormányzóját körömszakadtik védelmezte a központi igazgatás helyett, csak most derül ki fényes igazsága. Akik a törvényhatóságokat egyszerűen államossítani akarták, még pedig az egyöntetű és gyors közigazgatás érdekében, most elismerhetik, hogy a magasabb érdeket mindenestre azok képviselték, akik ezt az államossítást minden módon megakadályozni törekedtek. Hála Isten, hogy nem eredménytelenül.

Ezelőtt még néhány esztendővel kizártak, vagy legalább is igen távolesőnek tetszett az a lehetőség, hogy Magyarországon még egyszer szükség legyen a törvényhatóságok nemzeti ellentállására. Oly kevés figyelemre és elismerésre méltatták ezt a jogot és ezt a tartalékerőt, hogy pártpolitikai érdekből még a létezését is kétségbe vonták. Különben is — jegyezték meg — annyiban nem ér semmit a nemzeti védekezésnek ez a módja, mert ha a kormányhatóság alkotmányellenes rendeleteket ad ki, tudja, hogy ennek a konzekvenciája könnyen lehet azok karhatalommal való érvényesítésének szüksége; már pedig egy abszolutisztikus kormány ettől sem fog visszariadni. S akkor mit ér az elvi ellentállás?

Látható most, hogy ez az okoskodás téves uton járt. Ha a törvényhatóságok

autonómiáját eltörölték volna, az abszolutizmus simán és föltűnés nélkül érvényesülhete most. Amint a központi igazgatás szervei, a minisztériumok nem vizsgálhatják, hogy helyesek és törvényesek e kormány intézkedései, éppugy nem bírálhatnák azokat most a törvényhatóságok sem.

Ha a kormány elrendelné az adófizetést, az ujoncozást, az államosított közigazgatás emberei gondolkodás nélkül végrehajtanak a legfelsőbb hivatalok rendeleteit. Alkotmányunk legfőbb biztosítékai és szabadságai így egyszerűen kenetes jelszavakká törpültek volna.

Igaz, hogy a karhatalom esetleg legyőzi most is a törvényhatóságokat. De már maga az is eléggé megbénítja és visszariasztja az abszolutizmust, hogy békés és törvényesen eszelekvő városokat, vármegyéket szuronytszegezve megtámadjon. Ez nemcsak a nemzetben okozza nagy visszahatást, hanem maga után vonná a közbéke és rendszertelenek méltatlankodását az ország határain kívül is. Aki a könnyen megeselekedhető alkotmánysegzésre kedvvel hajlik, százszor is meggondolja, hogy puskaagygyal és vér árán is elkövesse-e azt a törvénytelen séget? Számos abszolutizmust megölt már a nyílt arcúval jelentkező erőszak. Ezért szerette Bécs is mindig inkább a félalkotmányosságot, mint az egész zsarnokságot. A selyemzsinór, amelylyel kezünket megkötözik, mégsem olyan ijesztő és súlyos, mint a tizenkétfontos rabbillincs.

És hát ha mégis bevezénylik a vármegye- és a városházára a katonaságot? Ha a polgármesteri és alispáni hivatalba beül egy-egy ezredes, hogy a rendeletek végrehajtására erőhatalmi szóval kényszerítse a tisztviselőket?

Ennek is meglesz az a haszna, hogy végre megsemmisülnek azok a hazug tekintetek, amelyek eddig a nemzet kezét megkötötték. S hogy a nyílt és erőszakos abszolutizmus a nemzeti ellentállás táborába kergeti még azokat is, akik még mindig a bécsi békét akarják megmenteni.

Ha a bakák meg találnának jelenni a városházán, hogy szuronyok közé fogják a polgármestertől kezdve a hajduig az egész városházát, az nemcsak a haza ellen volna minősíthetlen merénylet, hanem a polgári érzést is annyira megbotránkoztatná, hogy egyszerre mindenki kész volna a nemzet igazságát szolgálni minden habozás nélkül és minden eszközzel.

Ha az abszolutizmus a városházából kaszárnyát csinálnia s fölvennő rá a fekete-sárga lobogót, könnyen bekövetkezhetnék. S így viszont a kaszárnyákon hamarabb megpillantanók a háromszínű zászlót, mintsem álmodtuk volna.

Egyház és iskola.

A debreceni főreáliskola értesítője.

— június 30.

Péter és Pál napján záródtak be az összes tanintézetek kapui s tegnap már az egész nagy diáksereg utra kelt, hogy végigélvezze a kéthónapos édes vakáció minden gyönyörűségét. Az iskolai értesítőket mi is megszoktuk kapni a tanév végén. Tegnap a debreceni áll. főreáliskola értesítője érkezett hozzánk, a mely a 32. és összeállította Fazekas Sándor igazgató.

Az értesítő terjedelmes és hü tükreket nyújtja a főreáliskola 1904—5. tanévének. Egy igen érdekes értekezés vezeti be az értesítőt. Horvay Róbert dr. tanár tollából való az értékes munka és a francia országú iskola életéről szól. Összehasonlítást tesz a hazai iskolai viszonyokkal.

Az értesítő ezután a mult tanévben mind a 8 osztályban elvégzett tananyagról számol be. Az iskolai év története is nagyon élvezetesen van megírva. Igen érdekes a tanári testületnek egy reformja, a mely a délelőtti 8—1-ig való tanításra vonatkozik. Erre nézve ezt írják az értesítőben.

„A délelőtti 8—1-ig való tanítás végleges behozatala érdekében a tanári testület már évek óta fáradozik s ez évben kísérletképpen az órarend így is volt beosztva. Hogy a szülők és szállásadók véleményét is megismerjük, az intézet február hóban kérdőív útján tudakolta meg tőlük, hogy melyiket tartják a magok szempontjából kívánatosabbnak, a délelőt és délután, vagy a délelőtti 1 óráig való tanítást. A felelet az volt, hogy 206 szülő, illetve szállásadó, az 1 óráig tartó tanítás mellett nyilatkozott, ellene pedig heten. Ezt az eredményt a városi hatósággal is közöltük, hogy a minisztérium kívánságára az is megtehesse a maga jelentését az ügyben. Végleges döntés eddig még nincsen.”

A tornaügyről is részletes jelentést olvassunk. Az intézet május hó végén 39 növendékkel részt vett a budapesti országos torna versenyen és díjakat is hoztak.

A főreáliskola tanára kara hat kirándulást rendezett növendékeivel. Tavaly október havában a paci erdőbe, ez év febr. 17 a hadházi uton a nagyerdőbe, március 17-én a gázgyárba és a koporsógyárba. Ezen-

A szökés párosan.

— Mese két madárról. —

— Stausz. —

Sárga rigó ónagysága
Ott sétált egy fák között.
Itt is, ott is egy udvarló
Mind, mind diszbe öltözött.
Harkály mester volt az első,
Ki jó férj volna neki,
Hisz oly erős, olyan bátor
És mindenki szereti.
Még a mama is rá állna,
De a kicsi így beszél;
— Ugy kérlek, nézzd az orrát,
Bizony bennem undor kél.
Aztán oda szállt pinty urfi.
A ki kedves és okos.
Kezet csókol a mamának, . . .
Nézzék milyen ildomos!
És a mama sugva kérdi:
— Szólj gyermekem, szereted?
— Ugyan kérlek, ily butának
Csak nem adod kezemet?
Majd ismét jött egy udvarló
Csiz ur, az előkelő:
S szól a mama, szól a lánya:

— A kit vártunk ó, ez ó!
És a madár társaságban
Hamar szárnyra kelt a hir;
Rigó nagysád menyasszony lett
Örül, dalol és nem sir.
Az esküvőt is kitűzték
Nagy, nagy izgalom között,
Ah, szörnyűség rigó nagysád
Egy verébbel elszökött . . .

* * *

Az erdőben a vén bagoly
Nem pirult el, mint a rák,
Nevetve szólt: Az emberek
Es állatok egyformák.

Balassa Sándor.

A gyorsvonat.

Frédéric Boutet.

— Tudnia kell — mondá hirtelen barátom, az amerikai Gordon — . . . tudnia kell, hogy valamikor én is automobil-hős voltam . . . én is halálmegvetéssel rohantam a szélnél sebesebben . . . S a gyorsaságtól szinte megrészegettem. Oly csudálatos gyönyörűség ez, hogy szinte lehetetlen elfelejteni s hogy nagyon megérthető, ha az ember e gyönyör-

rúségért még a halállal is dacol . . . Sok nagy versenyben vettem részt s biztosíthatom önt, hogy ez rettenetes megerőltetés; azt azonban ne tessék hinni, hogy a chauffeur ügyessége által bárminő szerencsétlenséget meg lehet akadályozni. Éppen nem. Az embernek természetesen nagyon ügyesnek, nagyon óvatosnak kell lennie, mert különben az egész nem egyéb öngyilkosságnál. De a világ semmiféle ügyessége sem menti meg a chauffeur a haláltól, ha a sors, a véletlenség úgy akarja . . . Hiszen ez világos. Egy gyors hajtó harminc vagy több métert is megiesz egy másodperc alatt. Most tegyük föl, hogy valami elébe akad, akár egy akadály, akár egy gyors forduló, akár egy leeresztett korlát. Nincs ideje sem megállni, sem irányt változtatni s vagy az akadályon zuzza magát halálra vagy pedig egy árokban töri magát darabokra . . . S aztán a motornak tulságos nagy ereje. Oly erő, melyet még nem tapasztaltunk ki eléggé s az emberiség minden haladásáért áldozatot kell hoznunk.

Gordon szünetet tartott, azután folytatta:

— S ha már az embernek akaraterejéről s vakmerőségéről beszélünk, hadd mondjak el egy történetet, melyet Amerikában éltem át. Semmi köze sincs az automobilhoz, de azon a napon mégis nagyot műveltem. Nem mondhatom, hogy hőstett volt, mert.

kívül megnézték a tanulók a táviró és telefon hivatalát.

Életre való eszmét rendített meg Horvay Róbert tanár, a ki ugyanis azt indítványozta, hogy a tanulók más intézetek tanulóival levelezzenek. Így a főreáliskolai növendékek a megyesi és segésvári nemzetiségi középiskolák tanulóival váltottak leveleket. Kezdetben magyarul, később németül.

Az értesítő a sok érdekes dolgon kívül a tanuló ifjúság előmenetelével is foglalkozik. Az első osztályban 29, a II-ban 35, a III-ban 42, a IV-ben 56, az V-ben 23, a VI-ban 16, a VII-ben 19, a VIII-ban 22 tanuló járt. Ezek közül elbukott 13,6 százalék, a mi bizony aránylag gyönyörű eredmény. Legszébb a VII. osztály általános osztályzata. Ebben az osztályban egyetlen tanuló sem nyert semmiből elégtelen osztályzatot.

Az intézet alapítványait Reichman Ármán, a debreceni izr. hitközség elnöke gyarapította, 1000 koronás segély alapítványt tett, a melynek kamatait a jövő évtől kezdve egy vagy két reálisk. tanuló fogja élvezni. A tanári testület a tanuló ifjúság jelesebbjeit a már meglévő alapítványok kamataival és disszkönyvekkel jutalmazta meg.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 1.

Mikor a Deák-párt kormányra jutott, tüstént megkezdődött a *családi vasutak* építése; így nevezték akkor a vicinálisokat. És kezdetét vette a kizsákmányolás rendszere, melyet a párt erényei nélkül vett át örökül a Tisza Kálmán szabadelvű pártja. A hanyatló Deák-párt vezérei tanácskozás közben még második „Deák-pártot” emlegetett a hazabölelése előtt.

— Vagytok bizony pártja az ördögnek, fakadt ki bosszuságában Deák, de nem az enyém!

Bizonyára a *Szabadelvűség* vezetője is kikéri magának, hogy a legrekreációsabb kompánia az ő nevével kérkedjék!

*

Most látjuk az Almanach-ban, hogy Fejérváry generál... március 15-én született.

Március 15-e tehát nemcsak a szabadságot szülte meg, hanem annak feketesárga elnyomóját is.

*

Mikor 1849-ben a muszkák bevonultak Debrecen városába, három órai rablás engedélyeztetett nekik. A kínél azonban muszkatiszt lakott, annak a háza megíméltetett.

Ez az ugy nevezett ideiglenes kormány is rendkívül emlékezett a muszka invázióra. Nem állandó a jellege, mert néhány hónapig szabadon garázdálkodhatik az alkotmány falai közt. A ki tédet: fejet hajt a törvény telen urak előtt, annak bántódása nem lehet, de kemény sors vár mindenki másra. Kibőrljük őket is, támogatóikkal egyetemben muszkavezetőknek tekintjük őket.

NAPI HIREK.

Előfizetési felhívás

a „SZABADSÁG”

július—szeptember 1/4-évi folyamára.

Előfizetési árak helyben:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

vidékre:

Egész évre	20 korona.
Félévre	10 „
Negyedévre	5 „

A fürdő évad alatt

a SZABADSÁGOT az előfizető kívánóságára bárhova elküldjük.

A SZABADSÁG kiadóhivatala.

Telefon: 275.

Az új cigaretták.

Ma szombaton új cigaretták jönnek forgalomba. Igaz ugyan, hogy nekünk vidékieknek hamarosan nem lesz alkalmunk meggyőződni az új szivni való minémüségéről, mert a kormány ítélkező közegként a főváros dohányosait hívta meg, de már most is a dohányosak — és melyik férfi nem az, tizenhároméves kölyökkorától egészen a sirig? — rengeteg érdeklődéssel találgtják,

milyen ize lesz. Erős e, gyöngé e? Meg aztán hogy elég takaros formája lesz e és ami nem kevésbé életbevágó kérdés: milyen lesz a papirosa?

Bizonyos, hogy dohány ize lesz és kár izgulni az országnak a kíváncsiságtól. Jaj, de hát nincs is az a politika, melyet fontosabbnak tartanánk a nikotinnál! Mink, férfiak, le tudunk mondani, ha kell, a családi élet boldogságáról, coelebitást fogadhatunk, sőt le tudunk mondani az agglegynségről is; mit bánjuk, hogy ha hajónk elsüllyed az óceánon s egy lakatlan szigetre vetődünk, hol semmi kultúra, — semmi, amit megszokunk, nincs egyetlen női lény sem, melyet szeressünk vagy gyűlöljünk: csak cigerettünk legyen és nem teher az élet.

Ha tudnánk, hogy halálunkkal ugyan kimulunk a világból, időből és térből, fényből és sötétségből, hangból, hidegből, melegből, — szóval mindabból, ami által létünket érzékeljük: csak egy maradjon meg részünkre: hogy lényegünk a dohányzás ízében, a füst illatában élhessen tovább; nem félne senki a megsemmisüléstől, sőt rohamosan növekednék az öngyilkosok száma.

Az alkotmánytalan kormány ellen mindenféle intézkedést teszünk. De hol az a hazafi, aki lemondjon a dohány élvezetéről, csak azért, hogy a kinstár bevételeit ezen az uton is csökkentse?

Legföljebb a trafikról birna lemondani az illető, de a szüzdohányról nem. Az pedig nem mindenkinek hozzáférhető.

— Vitam et sanquinem! — kiálthatja mindenki, de a dohányzás gyönyörűségét nem áldozza fel senki.

Debreceni percc.

— július 1.

Rácz Károlytól kérdezik, hogy tetszett neki Kneisel, a virtuóz hegedűművész?

— Jaj kérem alássan, feleli a primás, mikor az csak egyszer húzza végig a vonóját a hurokon, már is annyi trillát csinál, hogy ehhez a mi vonónknak a Nagytemplomig kellene érni!

Levelet hoz a kis pesztra a postára. Rábizzák, hogy a levelet lökje be a postán, de siessen ám, mert sürgős levél az!

El is jár a pesztra pontosan a megbízásában. Belöki a levelet a pincelyukba és utána kiált:

egyszerűen csak az életemet akartam megmenteni. De azért elég nevezetes eset arra nézve, hogy önnek elmondjam.

A déli államokban voltam, nem volt pénzem, mert dollárjaim nagyrésztét egy választás alkalmával elvesztettem fogadáson, a többit pedig pokerjátékban szedték el tőlem. Alig maradt annyim, hogy néhány napig megélhessek belőle s képtelenség lett volna fölöslegesre költeni. Összeszedtem minden bátorságomat s gyalog indultam New-Orleansba, hol egy testvérem lakott.

Podgyászatot egy zsákban hátamra akasztva, úgy vándoroltam, mint egy csavargó s kissé feszélyezett a dolog. De fiatal voltam, azután meg könyvet akartam írni Ferről az utazásról. Így mentem, mendegéltem napokon keresztül s meglehetősen nagy utat tettem meg. A vidék tele volt nagy mocsarakkal, melyeknek fekete vízből származó talajon ciprusz nőtt ki. De ezenkívül a mocsarak kiéhezett alligátoroktól is hemzsegték.

Egyszer egy akkora terjedelmű mocsárhoz értem, hogy estig gyalogoltam a partjain, anélkül, hogy a végére értem volna.

Szerencsémre egy vasuti hidhoz értem, mely a mocsáron átvezetett. Nagyon egyszerű szerkezet volt. Csak egy vágány volt rajta s a szélein nem vezetőit sem gyalogut, sem part nem volt, hogy a gyalogolni lehetett volna rajta. Facélöpkre volt építve. Mikor

az éj már meglehetősen közeledett, messziről egy füstoszlopot látok, mely mind közelebb és közelebb jött.

Komolyan aggódni kezdtem s megfordultam, mert a füst egy gyorsvonatnak a füstje volt, mely felém rohant.

Se vissza nem fordulhattam, se ahhoz nem volt időm, hogy félrehúzódjam, mert a mozdony elfogta a hid egész szélességét s a mentőkészülék majd a sínekre ért le. Hiába való lett volna jelet adni a vonat megállására, mert köztudomású dolog, hogy egy amerikai vonat nem áll meg minden csavargóért, aki egy vasuti hidon gyalogol s már csak ezzel is áthágja a tilalmat.

Azután lenéztem a mocsárba azzal az eltökélt szándékkal, hogy beleugrom. De azóta, hogy a hidra léptem, a krokodilok egyre követtek abban a reményben, hogy majd csak lepottyanak valamikor. A fogait csattogtatták s oly erős mosusz szaguk volt, hogy majd beleszedültem. Ami viszont azt jelentette, hogy nagyon ékesek voltak.

E borzalmas halál gondolatára megremegtem egész valómban. A vonat már közel volt. Kétségbeesésemben egy gondolatom támadt.

Lecsusztam két talpfa közt, az egyiket megragadtam mind a két kezemmel s úgy maradtam függve a feketevizű mocsár fölött. Így telt el talán néhány pillanat bor-

zalmas várakozás közt, mely azonban nekem századoknak tetszett.

A vonat mind közelebb és közelebb jött, mint a mennydörgés s végre irtózatossá robogott rajtam keresztül.

Felhúztam a lábaimat, ahogy csak tudtam, mert alattam a mocsárban vagy ötven alligátor gyülekezett össze s fel-felugráltak, hihetetlen erőfeszítéseket tettek, hogy a lábaimat valahogy elkaphassák.

No és az a rettenetes mosusz illat, mely kétségbeesett helyzetemben is csavarta az orromat...

Az én becslésem szerint körülbelül egy teljes percig tartott, míg a vonat keresztülrobogott rajtam. A mozdonyból izzó paraszak hullottak a kezemre s alaposan keresztülégették a bőrt és a húst csontig.

Tessék csak megnézni ezt a három hatalmas forradást a jobb kezemen. Ez annak a rettenetes pár másodpercenek az emléke.

S annak dacára volt hozzá erőm, hogy a vonat elrobogása után fölkapaszkodhassam a sínekre. A hidra érve összerogytam s vér szivárgott a körmeim alól, oly erősen kapaszkodtam a sínekbe.

Két óra hosszat feküdtem ott ajultan, kitéve magamat annak, hogy egy következő vonat péppé morzsol...

— De idejében menjék ám a levél, mert sürgős!

A tanyai magyar pedig táviratot ad fel.

— Olvashatlan irás ez, figyelmezteti a hivatalnok; tessék másikat írni!

— Se baj az kérem, feleli az atyafi, tudja már olvasni az írásmat az én fiam!

— **Milyen idők lesz.** Meteor jelenti: Junius hó végével a sok esőnapot a nyári hónapot, mint azt jeleztem, hűvös, felhős, helyenkint csapadékosra tette, a midőn a meleg nyári idő épen nem érvényesült s mivel még a következő napok közt is több esőnapos nap van, így a nyári meleg idő beálta inkább csak a jövő hónapra marad annál is inkább, mivel a 30-iki esőnapot is hűvös jellegű a bolygók részéről. A Napon 22 én volt egy nagyobb kitörés, mely a zivataros, több melyen egész a felhőszakadásig menő esőket nagyobb mérvben csökkentette s nem engedi, hogy a lehülés még nagyobb mérvű legyen. A megfigyelések szerint csak hirtelen jelentkezett felhőzetből jött e két hónapban kiadó eső, tehát zivataros, vagy felhőszakadásos jellegű volt a legtöbb esőből alig tudott szemetelő esőnél több fejlődni, ami feltűnő jelenség s egész éven át tapasztalható. — Julius havának esőnapjai már melegebb jellegűek a bolygók részéről is s ha a Napon kitörések lesznek, úgy e hónapban a meleg nagy mérveket fog ölteni, csupán közép táján túl a 19-iki esőnapot hatáskörében remélhető lehülés esetleg szél, vagy esővel. Zivataros esők helyenkint várhatók 0—16 között, de egészben inkább a száraz meleg időjárás érvényesülésére van kilátásunk, úgy hogy a nyár uralmát átveheti e hónap.

— **A Rákócy-birtokok felügyelője.**

Szép jubileumot ül a napokban Sztankovics Lipót, a trencsénmezei, hajdani Rákócy-uradalmaknak a felügyelője. Ötven esztendő óta szolgálja a történelmi nevezetességű uradalmat, amely örökösödés folytán. Skrbeusky Fülöp báró tulajdona. Az ünnepelt felügyelő aki kitartó hűséggel védelmezte ötven esztendőn át a Rákócy-birtokok érdekeit, Trencsénmeze közéletében is jelentős szerepet játszott. Valóságos apostola volt a magyarságnak és nagy része van abban, hogy a vármegye, amelynek idegen ajku lakossága volt többségben, teljesen megmagyarosodott. Az ünnepelt fia Sztankovics Lajos fővárosi államrendőrségi felügyelő.

— **Kubelik a Nagyerdőn.** Jelentetük már, hogy a világhírű művész családjával Debrecenben tölti a nyarat, apósának Széll Farkas kir. táblai tanácselnöknek látogatására. Gyakran látható az érdekes megjelenésű művész a nagyerdőn is, a mint bájos nevével, született Széll Marianna grófnővel élvezik a gyönyörű park hűsét. Kocsikán tolják mellettük a két gyönyörű ikrét, a mi pedig óriás, nagy gandumára szolgál a nagyerdő ifju népének, ott lépdel Kubelik turbános szerezsen szolgálja is. Kubelikék igen jól érzik magukat Debrecen levegőjében. A művész naponta nyolcz óran

keresztül gyakorolja magát. Innen aztán új erővel indul diésőségben gazdag körutjára.

— **Nyári tagok a tornaegyletben.**

Mint más éveken, a tornaegylet most is megengedi a középiskolák felső osztályu tanulóinak és az itt nyaraló egyetemi vagy más főiskolai hallgatóknak, hogy július és augusztus hóban a sportteret látogassák és az ott folyó gyakorlatokban részt vegyenek, ha 2 korona díjat a belépésnél lefizetnek. Jelentkezni mindennap lehet a sporttéren Dr. Polgár Dániel titkárnál vagy Szarukán Sándor háznagynál.

— **A Csokonai-kör a polgármester-nél.**

A Csokonai-kör küldöttsége, mely Géresi Kálmán elnök vezetése alatt Könyves Tóth Kálmán, dr. Tüdős János és Kardos Albert választ. tagokból állott, ma tisztelt Kovács József polgármesternél, hogy átadja neki a Csokonai-kör kérvényét. A Csokonai-kör ebben megfelelő helyiséget kér a város-tól Csokonainak közreműködési célokra megvett szülőházában, egy uttal kifejezi azt az óhaját, hogy az egész épület Csokonai-ház nevet viseljen. A polgármester nagy jóakarrattal fogadta a küldöttséget és bár a rég folyó építő sztrájk a Csokonai-ház átvételét és használhatóvá tételét késlelteti, mégis megígérte, hogy lehetőleg még őszre adhat a Csokonai-körnek olyan helyiséget, a melyben legalább ideiglenesen berendezkedhetik. Itt említjük meg, hogy a Csokonai kör titkári ügyeit július és augusztus hónapokban a Tusnád fürdőre utazott. Kardos Albert helyett dr. Tüdős János főtitkár fogja intézni.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága tegnap délután Kovács Kálmán rendőrfogalmazó, ipartestületi megbízott elnöklété alatt az ipartestület tanácsstermében rendes ülést tartott. Az ülésen magánfelek vitás ügyei kerültek tárgyalás alá.

— **Előzetes bejegyzések a reáliskolában.** A helybeli áll. főreáliskola igazgatósága az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a jövő 1905—6-iki iskolai évre a tanulók már most jegyeztethetik be magukat július 1—5 napjain, mindennap 9—12 óra közt. Beadandó a legutóbbi iskolai bizonyítvány, fizetendő 9 korona 70 fillér beírási díj. Az egész évi tandíj 48 korona, melynek első részlete 12 korona, a szeptemberi beírásnál, de legkésőbb október 1-ig fizetendő. A bejegyzettek a rendes beírás idején szeptember 1. 2. 4. napjain az osztályfőnöknél jelentkeznek. Az I. osztályba csak olyanok vehetők fel, akik a 9-évet augusztus 31-én már betöltötték, de a 12-évet még túl nem lépték s négy elemi osztályt sikerrel végeztek. Tandíjmentességért szeptember 15-ig lehet folyamodni.

— **Lakatosok és bádigosok békéltető tárgyalása.** Tegnap délelőtt folyt le az ipartestület tanácsstermében a sztrájkba lépett lakatos és bádigos munkásoknak, munkaadóikkal való békéltető tárgyalása Kovács Kálmán rendőrfogalmazó elnöklété alatt. A tárgyalás Polgár Zsigmond ker. iparfelügyelő és Dr. Rédey Rezső ipar kamarai s. titkár, továbbá a munkások és munkaadók

megbízottai jelenlétében 9 órakor kezdődött meg. Először is a lakatos munkások bérmozgalma került megvitatás alá. A munkaadók részéről Blaskovits Mihály lakatosmester szólalt fel. Kifejtette kartársai nevében, hogy elismerik a munkások követeléseinek jogosultságát és méltányosoknak tartják azokat, de elítéli a kivánságaiknak erőszakos uton való kivívását. A legerélyesebben kikel e bérharc ellen. A munkát beszüntetni oktalanság volt addig, míg szándékukat nem közölték a mesterekkel. Ez a helyes eljárás, ha béremelést kívánnak, hogy követeléseiket terjesszék elő a munkaadóknak. Csak akkor szükséges, hogy sztrájkba lépjenek, ha azok részéről ez megtagadtatnék. Felhőborodásának ad kifejezést a felett, hogy a sztrájkolók sorra járták a műhelyeket és mindenütt sziate kényszerítették a társaikat a munka beszüntetésére. Tessék a munkásoknak a tövényes formák szerint érvényre juttatni akarataikat, ne pedig erőszakos eszközökkel. Azután előadta azt az ajánlatát, hogy szüntessék meg a sztrájkolók a bérharcot és álljanak munkába. A munkaadók két hét leforgása alatt határoznak a betervezett követeléseik megadása, vagy meg nem adása tárgyában.

A munkások megbízottai az ajánlatot tudomásul vették és kijelentették, hogy közölni fogják többi társaikkal és ha azok hajlandóan mutatkoznak elfogadni a munkaadók álláspontját, úgy ma délután jelentést tesznek erről az ipartestületnél. A bádigosok kivánságának tárgyalása következett ezután. Ezek csak a 10 órai munkaidőt követelik. A munkaadók egyáltalán nem idegenkednek a kivánság megadásától. Mint szót sem érdemlő dolgot fogják ezt fel, amiért ugyan nem érdemes sztrájkolni. Mindazonáltal nem döntöttek felette, hanem ugyanazon feltételeket ajánlották fel arra vonatkozólag, melyek a lakatos mesterek részéről is tételtek. A tárgyalás ezzel véget ért.

— **Nagy pincetűz.** Nagy pincetűz volt tegnap a Simonffy utcában. A Hal-piac sarkán a városi bérházban levő Lusztig és Bán féle nagykereskedő cég pinceraktára gyuladt ki. Reggel úgy 9 óra tájban hatalmas fojtó füstfelleg tödült ki a pincéből, mely csakhamar az egész utcát betöltötte. A cég alkalmazottai nyomban észrevették, hogy a füst honnan gomolyog és értesítették az esetről a tűzoltóságot, mely Publig Ernő h. főparancsnok vezetése alatt néhány perc elteltével teljes felszereléssel megjelent a helyszínén és hozzálátott az oltáshoz. Az első pillanatban azt hitték, hogy az egész raktárhelyiség lángban áll. Erre engedett következtetni ugyanis az óriási füstfelleg. A tűzoltóság azonban rövidesen megállapította, hogy a pinceraktárnak, mely rekeszekre van elkülönítve csak egy ilyen elkülönített részében van a tűz. Mindazonáltal a legnagyobb veszedelem fenyegette nemcsak az egész raktárt, hanem a felette levő üzletet, sőt az épületet is. A veszedelem elhárításáért Publig Ernő parancsnokot illeti az érdem, aki előrelátása és kiváló szakavatottsága folytán az oltás megkezdésekor tisztába

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— **SZULTÁN-forrás** —

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-és élvezeti-vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kutvezetősége. HOLENIA BÉLA, Eperjes

Kapható: Kontsek Gézánál Debrecen.

őtt a helyzettel. Ugyanis a raktár azon részében, melyben a tűz keletkezett csupa olyan árucikkek zsiradék gyanta stb. vannak felhalmozva, melyek nem vetnek lángot egyszerre, csak lassan hamvadnak és nagy füstöt terjesztenek. A parancsnok tehát egyszeriben átlátta, hogy a rögtön nagy erővel megkezdett oltás csak veszélyes lehet, mert fokozta volna a tűz terjedését. Odairányult tehát minden törekvése, hogy a tüzet elfojtsa. Ugyanezért betömöttetett minden nyílást, hogy a pincehelyiségbe levegő ne férközhessen. A pincének az utcára eső ablakait zsákokkal leterítették és folytonosan locsolták vízzel. Ilyenformán a füst kitódulását is megakadályozták, bár az égő anyagok mindamellett rettenetes büzt terjesztettek s az egész utcában szinte fulasztó volt a levegő. Ennek az oka volt különben, hogy nem verődött össze a helyszínen annyi kivánsi ember, mint a hasonló nagy tüzek alkalmával. A tüzoltók a pincébe csak füst alárecel hatolhattak be, mert ellenesetben a biztos megfulladásnak tették volna ki magukat. Miután a tűz tovaterjedésének megakadályozására a szükséges óvintézkedések megtették a tüzoltóság visszavonult a lakatanyába és csak délután két órakor látott ismét az oltáshoz. Négy órára aztán sikerült teljesen lokalizálni a tüzet. A cégnek persze nagy kára van. A raktárhelyiségben mintegy 17—18 ezer korona értékű áruja volt, mely ugyszólván teljesen hasznavehetlenné vált. Amit a tűz el nem pusztított, azt tönkretette a víz. A pincében ugyanis térdig érő tócsa volt, úgy, hogy intézkedni kellett a víz kiszivattyúzása iránt, nehogy az épület megrongálódjék. De nemcsak a raktárban, hanem az üzletben levő különféle fűszerárak egy része is értéktelenné lett, mert a betóduló füst átjárta. — A cég kára azonban biztosítás útján megfog térülni.

— **Mire gondolnak a nők?** Ezt legjobban ők tudnák megmondani, ha akarnák. De minthogy határozott feleletet e kérdésre világéletig sem lehetne tőlük kapni, a tudomány kénytelen volt a pszichológiához fordulni. Ime francia és angol lapok tanulmányának eredménye rövid, de velőtlen mondatokban: Négyéves korukban a nők bonbonokra, hat éves korukban kedvence babájukra, tizenhárom éves korukban kis unokafivérükre, tizennyolc éves korukban romantikus házasságra gondolnak. Huszonegy éves korukban már félig-meddig látják az első igazi babát, 35 éves korukban vigasztalhatatlannak az első ősz hajszál miatt, negyven éves korukban az időelötti ráncok miatt keseregnek, ötven éves korukban a multa emlékeznek, hatvan éves korukban pedig már csak az unokáik iránt érdeklődnek.

— **A nagy bérharc alkonya.** A vasöntők és témmunkások sztrájkja, úgy látszik, rövidesen véget fog érni. A sztrájkolók egy része ráunván, a munkátalanságra, mind nagyobb csoportokban jelentkezik a gyárakbau felvételre, úgy hogy a nagyobb gyárak már két nap előtt megkezdheték az üzemet. Tegnap is tömegesen jelentkeztek a munkások felvételre. Ez a história rendes vége. A munkaadók nem adnak semmit, kiegyezkednek a vezérekkel, a kik jól élnek, pezsgőznek, gumikerekük kocson járnak-kelnek,

a szegény félrevezetett munkásnép pedig fizeti a költségeket és nagyobb nyomorba jut, mint a bérharc előtt volt. Ez pedig rosszul van így. Többre menne a munkás, hogy ha nem a hazátlan és vallástalan vezérekre bízna a dolgát.

— **Halálozás.** Karap Mór, Debrecen városa és Hajdu vármegye társadalmi életének egyik legismertebb, legkedvesebb alakja, a mint bennünket értesítenek, tegnap d. e. jobb létre szenderült. A váratlan gyászeset Budapesten következett be, a hol Karap Mór garzolakást tartott. Az elhunyt öcsese volt Karap Ferencnek, a budapesti királyi ítélő tábla bírójának és főrendiházi tagnak. — A 60-as években Debrecen városának tanácsosa hosszú ideig a kaszinó elnöke s tagja volt Hajduvármegye közíg. bizottságának. Az alig 60 évet ért férfinak halálhíre mindenütt a legnagyobb részvétet keltette.

— **Meglopta a bátyját.** A tizparancsolat ígét nem nagy becsben tartja Szabó Géza vámospécsi órás segéd. A magáról megfélekedett ifju a bátyjától Szabó Kálmán órástól, akinél alkalmazva volt a napokban ellopott 2 ezüst egy nickel és 2 réz órá. A hatóság megindította ellene az eljárást.

— **Katonazene a Bikában.** Ma, szombaton és holnap vasárnap a Bika szálló kerthelyiségében a katonazenekar hangversenyeznek. A műsor a következő: 1. Barataria induló Komsák. 2. Nyitány a Böregár operett Strauss. 3. Keringő a Hausel és Gräthen operából. 4. Magyar ábránd Bachó. 5. Ábránd Carmen operából Schreiner. 6. Ciribiribin Keringő Bacaloss. 7. Tengerész chorus a repülő hollandusból. 8. Egy tartalékos álma Ziehrirtől. 9. Nagy ábránd Mikádó operettből. 10. A fecskék köszöntője Dal. 11. Magyar táncok Brahms. 12. Éljen a magyar Strauss.

— **Az Angelotti mulató.** Minden este zsufolásig megtelik nagyszámu közönséggel a Bika mulató szellős helyisége. Nem is esoda. Özv. Angelotti Vilmosné kitűnő Orfeumtársulata pótolhatlan élvezetben részesíti a szerakozni vágyókat. Ez különben nem ujság. Felesleges talán mondanunk is, hogy az Angelotti féle mulató a multban eléggé bebizonyította, hogy mennyire kiérdemli a debreceni közönség pártfogását. Nem szorul dícséretre. A derék társulat minden esztendőben elsőrendű erőkből van összeválogatva. Valóban elismeréssel lehet mindenki a kellemes nyári estékért, melyeket a társulat nyújt. A debreceni közönség kitüntető rokonszenvére ez évadban különösen részolgál az Angelotti mulató. Olyan pompás műsora van most, mely az eddigieket fényesen felülmulja. Estéről estére a legművésziesebb mutatványokban enekszámokban és humoros előadásokban van része a közönségnek. A tegnap esti előadás meg egyszerűen felülmult mindent. Annak a szép számu közönségnek, mely azon jelen volt ritka élvezetes percekben volt része. Az este volt ugyanis az igazgatónőnek első fellépte. Páratlanul sikerült alakításai igazi művészi dícsőséget szereztek neki. A közönség elhalmozta elismerése jelével s valósággal ünnepelte őt.

— **Fenyegetés, mely eltéveszti hatását.** A nagyerdőn történt tegnap, hogy egy ifju így szól szerelméhez:

És ha minden kötél szakad, megmondom atyádnak, hogy öngyilkosságot követek el, ha nem ad hozzám feleségül.

— Hadd azt, édes Pistám, mert ezem kijelentésed épen ellenkező hatással volna apámra, mint gondolod, elfelejtetted, hogy temetkezési intézete van.

— **Kefegyári munkások hangversenye.** A Stern-féle kefégyári munkások ma este a Margit-fürdő dísztermében hangversenyt tartanak. Mint minden alkalommal, bizonyára most is fényes sikerü lesz az s nem marad el az érdeklődés sem. A hangverseny sikerét különben már előre is biztosítja a nagy gonddal összeállított pompás műsor, de főleg a közreműködők. A műsor után tánc következik.

— **Vizbefult ácsmester.** Távol családjától távol érte a tragius vég Jefcsák László debreceni ácsmestert. Ezelőtt néhány nappal ment át Szatmárra, ahol hosszabb ideig tartó munkája akadt. — Elindulásakor nem sejtette, hogy utolsó útját teszi meg Dehát a sors végzete kitalálhatatlan. A szerencsétlen ember szardán fürdeni ment a várost keresztül szelő Szamos folyóba. Fürdés közben elragadta az ár és belefult a vízbe. A partról sokan nézték a szerencsétlen ácsmester vergődését, de segítséget már későn nyújtottak neki. Mire kihúzták a folyóból halott volt. A szomorú esetről tegnap értesült a rendőrség útján a tragikus véget ért ember Csillag utca 71 szám alatt lakó családjá.

— **Verekedő asszonyok.** Régióta hadilábon állanak már egymással Körtyvélyesi Józsefné és Szücs Imréné Hatvan-utca 22. szám alatti lakosok. Nap nem mulik el, hogy a két érdemes asszonyság között ne lenne perlekedés. Tegnap is nagyon összekülönböztek valami végett és a veszekedés hevében Szücs Imréné férje segítségével alaposan helybenhagyta Körtyvélyesinét. A megvert asszony bántalmazóit feljelentette a rendőrségen.

— **Kutyaharapás.** Csáthy Zsófia Tégelavető melletti tanyai leányt tegnapelőtt este hazafelé mentében megtámadta Szenes János szomszédjuknak három nagykutyája. A veszedelmes állatok fenevadak módjára rohanták meg a megsérült leányzót és minden rajta levő ruháját, még a fejkendőjét is letépték róla. A veszedelmes ebek gazdája ellen a rendőrség megindította az eljárást.

× **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő kiskakában.

× **Alföldi Károly** tánciskolájában, a nyári tanfolyam ez évben július hó 1-én d. u. 6 órakor kezdődik. Beiratkozni bármely időben lehet Péterfia u. 2. szám alatt. Bosztonra külön óra vehető.

× **Használja** a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvas gyogyszertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Egy modern háló szoba
szép toalettal eladó

Kovács Gyula
müasztalosnál
Darabos-utca 17 szám

TAVIRATOK.

Ostromállapot Odesszában.

Odessza, június 30. A legutóbbi véresnapok miatt tegnap kihirdették itt az ostromállapotot. A Knyasz Potemkin hadihajó ma megkezdte a város bombázását. A zendülő lakosság erre azzal felelt, hogy felgyújtotta a pályaudvart, a mely a világ egyik legszebb indóháza volt és két millió koronába került. A esőselék egyre pusztítja és rabolja a várost. **A helyőrség is cimborázik a lázadókkal.**

Odessza, június 30. Jacikov kormányzó helyettes ellen tegnap revolvermerényletet követtek el. Jacikov meghalt.

Odessza, június 30. Hivatalosan megállapították, hogy **eddig ezer embert lőttek agyon** a harcban. Kétezeren megsebesültek.

Odessza, június 30. A városban székelő külföldi konzulátusok **ma hatalmas hadihajók kiküldését kérték.**

Rablógyilkosság.

Eszék, június 30. Az Eszék határában levő Magyarrétfalu községben tegnap délután rablógyilkosság nyomára akadtak. Szabó Éva 74 éves jómódu özvegy parasztasszonyt halva találták konyhájában. Megtakarított pénzét elvették. Az öreg asszonyt megfojtották. A tetteseknek eddig nyoma sincs.

Felfordult postavonat.

Eszék, június 30. A ratkoviei postavonat ma kisklott s a kocsik a pálya mentén levő árokba fordultak. — A postakocsi izze porrá tört. Öt ember súlyosan megsebesült. A kár igen nagy.

Az oroszországi események.

Pétervár, június 29. A katonai tanács elhatározta, hogy a finnországi katonai kerületet feloszlatják és az ottani csapatok parancsnoki állását eltörlik.

Szebasztopol, június 30. Este 8 órakor Krieger altengernagy vezényletével utrakelt Odesszába a Szvatitelja, Djenacat, Aposztolov, Rozdiszlay, Szinyop nevű páncélos csatahajókból, a Kazarszki nevű cirkálótlól és néhány torpedónaszádból álló hajóhad.

Pétervár, június 30. Hír szerint Csuknin altengernagy a hajóhad és a kikötő parancsnoka innen Odesszába utazott. Ideérkezett jelentések szerint az orosz önkéntes hajóhad Szarator nevű cirkálója is elégett az odesszai kikötőben.

Odessza, június 30. Ma délután temették Onelcsuk matrózt. Az elhunytat nyolc tengerész társra vitte. A koporsó után nagy néptömeg ment. Az uton, a melyen a temetőmenet végighaladt, nem volt sem katonaság, sem rendőrség. — A temetés a katonai temetőben történt. Este sok embert hoztak a városi kórházba, a kik az elmúlt napok zavargásai közben sebesültek meg.

Budapesti gabonaárzsze.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 30.

Buzakinál és vételkedv javult. Jól tartott irányzat mellett 26,000 métermázsra került forgalomba, kezdetben 5 fillérrel drágább, később változatlan áron. Egyébb gabonafajták közül tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a többi nyugod. Idő: meleg.

Buza októberre	15.84—88.
Rozs októberre	12.76—78.
Zab októberre	11.04—06.
Tengeri júliusra	14.92—94.
" májusra	10.50—52.
Repcé autusragusz	24.00—10.

Törvényszék.

§ Rablógyilkos parasztleányok.

Tegnap végre befejezte az esküdtbíróóság a három bagaméri rablógyilkos parasztleány büntetésének négy napig tartó tárgyalását. Bár a vádlottak mindvégig megmaradtak tagadásuk mellett, kétségtelenül beigazolódott bűnösségük s elnyerték megérdemelt büntetésüket. A késő délutáni órákban hirdette ki a törvényszék az ítéletet, mely szerint az esküdtek igazmondása alapján rablás és szándékos emberölés kísérletének büntetésében mondotta ki őket bűnösöknek és Linka Barát Józsefet 12, Léta Jánost 9, Tropka Danit 8 évi fegyházzal sújtotta. Az ítélet ellen a védők semmisségi panaszt nyújtottak be.

§ Komárom jelesei. Ezen cím alatt a múlt év folyamán Rachnitz Ignác hírlapíró, a Komáromi Friss Ujság szerkesztője egy röpiratot adott ki, amelyben kiméletlen módon megtámadta Pulay Géza kir. kuriai bíró, a komáromi törvényszék elnökét, dr. Nagy Vilmos kir. tan. közjegyzőt, Dományi János kir. tan. polgármestert és Tuba János volt komáromi orsz. képviselőt, akiket a visszaélések egész özönével vádolt. A megvádoltak a röpirat tartalmáért rágalmozása sajtópórt indítottak Rechimiz Ignác ellen. Mára volt kitűzve ezen ügyben az esküdtszéki főtárgyalás. Zsitvay Leó elnökléte alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte a cikk szerzőségét s késznek nyilatkozott a röpirat tartalmát tanúkkal és okmányokkal bizonyítani. A bíróság helyt adott a vádlott kérelmének s a bejelentett tanúk kihallgatása céljából az ügy iratait a vizsgálóbírónak adta ki. Csakis a lefolytatott pótvizsgálat után fog az esküdtbíróóság ezen ügyben újabb esküdtszéki tárgyalást kitűzni.

§ Papp Ferenc kettős házassága.

Csak a minap mondott ítéletet a kir. tábla Papp Ferenc volt zalamegyei aljegyző felett, aki a múlt év őszén rabirta Kapaties Annát arra, hogy lopja meg a saját édesatyját Kapaties Mihály postaszolgát. Az ismeretes bűnügyben Papp Ferencet a bíróságok 4 évi fegyházzal ítélték lopásra való felbujtás miatt. Ennek az ügynek nyomozása közben kiderült, hogy Papp kétszer kötött törvényes házasságot, első ízben 1897. évi április 20-án Pathy Margittal kelt egybe a VIII—IX. kerületi anyakönyvvezető előtt, másodikban pedig 1900. év január 10-én Nagy Imrét egy előkelő zalamegyei uricsalád leányát vette nőül. Ezért a büntetelményért Papp Ferenc bigámiáért került a vádlottak padjára s a főtárgyaláson a második feleség síva panasolta, hogy Papp azzal ámitotta, hogy 6 nőtlen ember és azt sem tudta róla, hogy rovvott multu egyén. Midőn azonban ezeknek tudatára jött azonnal beadta a válóper keresetét. A vádlott cinikusan letagadott mindent, még azt is, hogy a Kapaties levélhordótól ellopott gyémántok ügyében ludas volna. A törvényszék 2 évi börtönnel ítélte a vádlottat ezért a cselekményeért. A kir. tábla ma Frensisz István dr. elnökléte alatt Dr. Balogh György főügyész helyettes indítványára helybenhagyta ezt az ítéletet. Papp Ferencnek most két marasztaló ítélete lévén, azok jogerőre emelkedése után a kir. Kurie összebüntetést fog kiszabni a csábító, volt aljegyzőre.

KÖZGAZDASÁG.

A francia munkások nyugdíjügye.

— Julius 1.

Tudjuk, hogy a „nagy nemzet hazája a takarékoság hazája.” A francia pénzügyezetek óriási takarékbetétet gyümölcsöztetnek, s köztudomású dolog, hogy nincs az a világfelfordulás, a mely megakadályozná a francia polgárt és parasztot abban, hogy keresetének egy jó részét, bármi önmegtartóztatás árán, félre ne tegye. Az újabb időkben a hitel, fogyasztási, beszerzési és értékesítési

szövetkezetekkel párhuzamosan nagy tért hódítottak az aggkor és rokkantság esetére kölcsönösen biztosító helyi szövetkezetek is. Egyszóval a legáltalánosabb gazdasági cél az Franciaországban, hogy a dolgozó ember magának öreg korára egy kis járadékot biztosítson. (A járadék nemzetközi neve a „rente” is francia eredetű.)

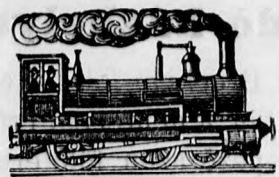
De még ily körülmények között is érdekes az a javaslat a melylyel a francia parlament egész június és július hónapban foglalkozott s még a szünet után is foglalkozni fog. A javaslat a Nemzeti munkás nyugdíj-pénztár címe alatt (Caisse nationale des retraites ouvrières) az egyetemes munkás nyugdíjazás kérdését kívánja megoldani, állami szavatosság, részben állami segélyezés mellett, az állami közigazgatás igénybevételével.

A javaslat három nyugdíjazási csoportot ismer: az agkori, a rokkantsági nyugdíjat és az átmeneti nyugdíjakat. Az agkori nyugdíj a befizetett díjak tőkésítésének megfelelő életjáradék.

A munkaadók minden munkanap után 2 frank napi béren alól 0.05 centime-ot, 2—5 frankig 0.15 centime-ot, azon felül 0.13 centime-ot kötelesek befizetni a pénztár illetékes ügynökségéhez s ugyanannyit kötelesek a munkások béréből a pénztár javára levonni és az egész összeget hónaponként beküldeni. A mulasztó vagy rosszhiszeműleg eljáró büntetés alá esik. Az állam szavatolja a befizetéseknek 3 százalékos kamatozását. Hatvanöt éves korban kezdődik rendszeren a nyugdíjelvezés, de meglehet kezdeni azt aránylagos részben 55 éves korában is.

A rokkantsági nyugdíj csak azután fizetődik, ha egy bizottság, mely a prefet elnöklése alatt, a pénztár helyi főtitkárviselőiből, egy főlesketett orvosból, s a munkaadók és munkások két-két kiküldöttjéből áll, a rokkantságot megállapítja. A bizottság elé csak az mehet, a ki beigazolja, hogy 2000 napot munkában töltött s most rokkant, vagyis csak egyharmadát képes keresni a rendszer keresetnek. A rokkantsági nyugdíj minimuma évi 200 frank. Ha ez a nyugdíj igényjogosult befizetéséből nem telik ki, a hiányzó összeg 75 százalékát az állam, 15 százalékát a megye és 10 százalékát a község fizeti. Átmenetileg, a törvény életbelépte után rögtön évi 100 frank nyugdíjat kaphat minden munkás, a ki 30 évet dolgozott s 65 évet betöltött. Később ez a nyugdíj, a befizetett díjak arányában, évi 180 frankig emelkedhetik. Azok a munkaadók, a kik valamely főnnálló segély- vagy nyugdíjpénztárba legalább a fenti díjaknak megfelelő összeget fizetnek, nem kötelesek a nemzeti nyugdíjpénztárba fizetni.

A javaslatnak erős ellenzéke támadt. Azt vetették ellen, hogy nem kell a munkásra ráerőszakolni az előregondoskodás módját. A takarékos francia munkás most azon törekszik, hogy munkaeszközökre, gépekre valót takarítson meg s bármi kicsi, de önálló sorsra jusson. A tervezett pénztár ezeket a megtakarításokat támadná meg. — Mások, mint egyenesen veszedelmesnek tartják a javaslatot s attól félnek, hogy a nemzet munkaerejét és vállalkozását fogja megbénítani. Az igazság az, hogy a szocialista vezérek sehoh sem szeretik, ha az állam törődik a kisemberekkel, mert akkor nem zsákmányolhatják ki oly nagy mérvben nyomorukat, mint a hogy most tehetik. Így van ez nálunk is, máshol is.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	12	06
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
m. á. vasutól	reggel	5	44
vásártérről —	d. e.	8	09
m. á. vasutól	d. e.	8	16
vásártérről —	d. u.	11	11
m. á. vasutól	d. u.	11	20
vásártérről —	d. u.	4	41
m. á. vasutól	d. u.	4	54
vásártérről —	este	7	—
m. á. vasutól	este	7	07
vásártérről —	reggel	4	35
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	58
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5	16
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Derecske—N.-Léta felé — —			
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	2	29
Budapest—Nagyvárad f. gyorsv.	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
	d. u.	7	44
	d. u.	7	54
	reggel	5	25
	reggel	5	35
	reggel	7	15
	d. u.	3	13

Tóth Gyula

vaskereskedő

Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, gyermek kocsik, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, tuskés kerítés huzalok, építkezésekhez vasgerendák, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplicátor (hőfejlesztő) betétek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Vezérszó: Minden darab szapan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészekből.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Aussighban bárkinék, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappant) használjuk kiváló hatásu tulajdonsága miatt előnyös eredménnyel bármí mosási célra, ugymint: saját használatra minden ruhaneműnél és mindenhez ami egyáltalában mosva lesz.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
 3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
 3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
 3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljes díjtalanul.

GOLDBERGER AY.
 BUDAPEST, V. VÁZSÁR UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Csak
Selle és Kary

FREDIN

legjobb
tisztító-szerét.

vásároljuk minden finom lábbelire

Sárga és fekete.

Kiváltképen ajánlatos
Boxcalf, Oskaria Chevreaux
és Lakk-lábbelikre.
Bécs, XIII.

Feltűnést kelt!!!

18 k. helyett
csak 7 kor.

Pompás remontoir-Gloria-ezüst óra. 3 erős fedőlel, ugró borítékkal, gazdagon véste, pompásan járó, 3 évi jót állás mellett, utánytéllel csakis
7 korona.

Uhrenf. J. könig.
Wien, VII. Westbahnes'r. 36/72.

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolgatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.
Debrecen, 1905 április 20.

A debreceni ref. egyház küldötsége.

A legjobb arcz-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitűnő toiltett szappanok a kenőcs használatahoz

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és erómi
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnék V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Dalás Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

vetek

Oriási raktára!

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első
fellepte.

Uj: Uj:
„Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda

párdalosok.

Valamint az összes szerződöttetett
művészek fellepte.

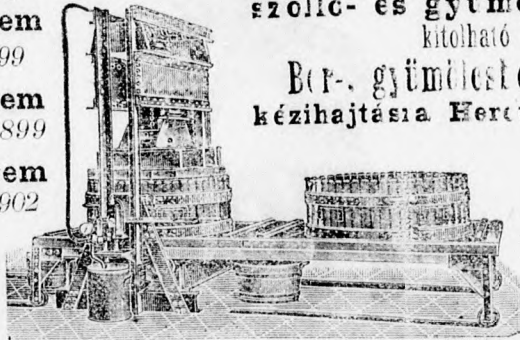
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

hydraulikus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust a nagy üzem számára, 2
kitalható kosárral vagy 1 kosárral.

Ber. gyümölcstör- és gyümölcsnedv-sajtót a
kézi hajtású Herculesnyomó-szerkezettel fa- vagy
vasiányérral. Gyümölcs- és

szőlő-örloket,

bagyozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és ezáltalnak jóállás mellett mintkülönlegességét a legjobb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és Ta., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcsertekészítési gépekben.

Fépes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

Nyilóvirágok, csokrok, kocsorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkacáfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosítottik.